

1. Buluşma “Otizm Nedir?”

Ders 4:

Klinik bulgular

Dr. Ioannis Syros

(Çocuk ve Ergen Merkezi, Yunanistan)

Dr. İbrahim Tanrıkulu (Gaziantep Üniversitesi, Türkiye)

Dr. Antonios Vadolas

(Çocuk ve Ergen Merkezi, Yunanistan)

Standart sınıflandırma DSM V, ICD-11 ile tanımlama

Klinik özellikler (sosyal iletişim, tekrarlayan kalıplaşmış davranış, duyuusal eksiklikler)

OSB'de düşük, orta, yüksek işlevselliğin açıklaması

ANAHA TLAR

Öğrenim Çıktıları

- OSB'nin temel klinik belirtileri hakkında bilgi sahibi olur.
- Mevcut sınıflandırma sistemlerine dayalı OSB tanı kriterlerinin farkında olur.
- Farklı işlevsellik dereceleri ve IQ düzeyleri arasındaki tezahürlerini anlar.

Ortak öğeler

- **Gelişimsel temel**
- **Dezavantajlı Sosyal Etkileşim / İşlem**
- **Dezavantajlı Sosyal İletişim**
- **Sınırlı, Tekrarlayan İlgi Alanları ve Faaliyetler**

Klinik çalışanları tarafından kullanılan iki ana sınıflandırma sistemi:

a) DSM -5 Ruhsal Bozuklukların Tanısal ve İstatistiksel El Kitabı (Amerikan Psikiyatri Birliği, 2013)

b) ICD-11-Hastalıkların Uluslararası Sınıflandırması (WHO 2018)

- ✓ **Sınıflandırmalar ve terimler, araştırmadaki, sosyo-kültürel, klinik bağlamlardaki vb. gelişmeler dikkate alınarak sürekli revize edilmektedir.**

DSM-5 - «Otizm Spektrum Bozukluğu»

- 1. Sosyal iletişim ve sosyal etkileşimde eksiklikler ve**
- 2. Sınırlı Tekrarlayan Davranışlar, İlgil Alanları ve Faaliyetler (RRB'ler)**

A. Aşağıdakilerin gösterdiği gibi, şimdiki zamanda veya geçmişte birden fazla durumda sosyal iletişimde ve sosyal etkileşimde kalıcı eksiklikler:

- 1. Sosyal-duygusal karşılıklılıkta eksiklikler.**
- 2. Sosyal etkileşim için kullanılan sözel olmayan iletişim davranışlarındaki eksiklikler.**
- 3. İlişkilerin geliştirilmesi, sürdürülmesi, anlaşılmasındaki eksiklikler.**

Örnekler

DSM-5 - «Otizm Spektrum Bozukluğu»

B. Őu anda veya geçmişte aŐađıdakilerden en az ikisi ile kendini gosteren sınırlı, yineleyici davranış, ilgi alanları veya faaliyetler:

- 1. Basmakalıp veya tekrarlayan hareketler, nesnelerin kullanımı veya konuŐma.**
- 2. Benzerlikte ısrar, rutinlere katı bir saplantı veya sÖzlü ya da sÖzlü olmayan davranıŐların ritüel kalıpları.**
- 3. Anormal bir yoğunluğa veya odaklanmaya sahip son derece sınırlı, katı ilgi alanı.**
- 4. Duyusal uyaranlara aşırı veya hipo-reaktivite veya çevrenin duyusal yönlerine olağandışı ilgi.**

Örnekler

DSM-5 - «Otizm Spektrum Bozukluğu»

C. Semptomlar erken gelişim döneminde mevcut olmalıdır.

D. Semptomlar, sosyal, mesleki veya mevcut işlevselliğın diğeri önemli alanlarında klinik olarak anlamlı bir azalmaya neden olur.

E. Bu bozukluklar zihinsel engellilik (zihinsel gelişimsel bozukluk) veya genel gelişimsel gecikme ile daha iyi açıklanamaz.

Şunları belirleyin:

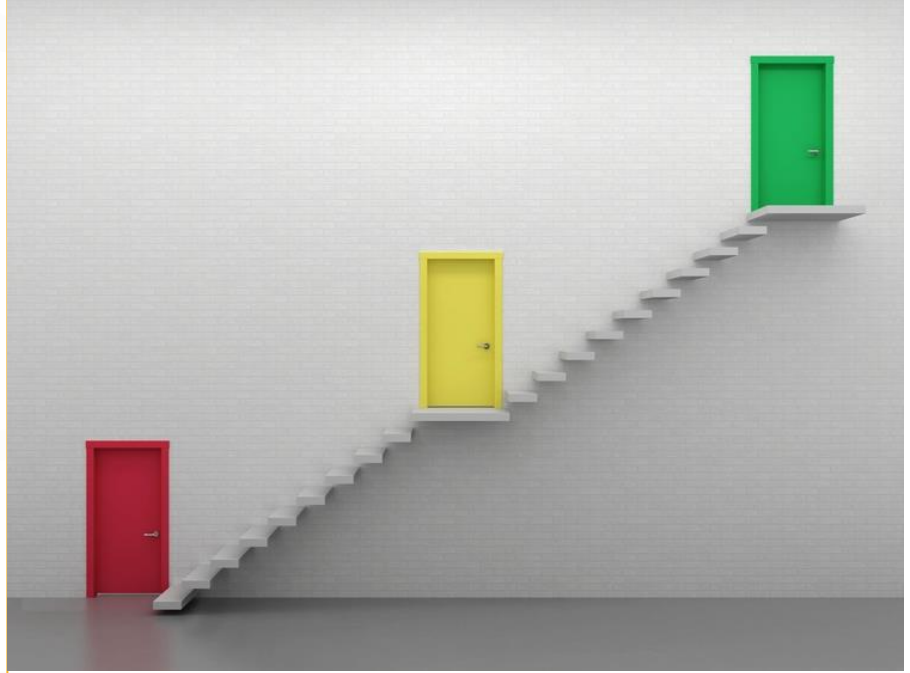
- ✓ **Zihinsel Engelliliğın Olup Olmadığını belirleyin.**
- ✓ **Dil bozukluğu olup olmadığını belirleyin.**
- ✓ **Bilinen bir tıbbi veya genetik durumla veya çevresel faktörle ilgili olup olmadığını belirleyin.**
- ✓ **Bir başkasıyla ilişkili olup olmadığını belirleyin.**
- ✓ **Nörogelişimsel, zihinsel veya davranışsal bozukluk olup olmadığını belirleyin**
- ✓ **Katatoni(donakalmak) olup olmadığını belirleyin**

Örnekler:

OSB'de düşük, orta ve yüksek işlevsellik: Klinik belirtiler

Düşük İşlevsellik:

- Erken göstergeler: oturma, emekleme ve yürüme gibi motor becerilerin gelişiminde gecikme, konuşmada ve konuşmayı öğrenmede veya akıcı bir konuşmayı sürdürmede zorluklar.
- Göz teması kurmada zorluklar.
- Yaşlandıkça, dişlerini fırçalamak ve giyinmek gibi günlük aktivitelerini tamamlamada genellikle yaşitlarının gerisinde kalma.
- Davranış sorunları, aynı zamanda, sosyal kuralları takip etme zorluğu ve yeni durumlara uyum sağlayamamanın yanı sıra zihinsel engelliliğin bir işaretidir.

Orta düzeyde işlevsellik

- İletişim becerileri, yeni durumlara uyum sağlama, ilgi alanlarını genişletme ve günlük sorumluluklarını yerine getirme konusunda daha fazla yardıma ihtiyaç duyar.
- Yeni bir şeye odaklanmada daha fazla zorluk. Örneğin, günün sonunda bir aktiviteden diğerine geçmeleri veya okuldan ayrılmaları gerektiğinde çok üzülebilirler.
- Akranlarıyla etkileşime girebilir veya etkileşime girmeyebilir.
- Genellikle göz teması kurmakta, beden dilini ve duygularını yorumlamakta ve söz sanatlarını anlamakta güçlük çekerler.
- Basit cümlelerle konuşmaya eğilimlidir ve ayrıca sözlü olmayan iletişim biçimlerini anlamakta güçlük çeker. En sevdikleri konuları veya ilgi alanlarını içermeyen konuşmalardan uzaklaşabilirler.

Yüksek işlevsellik

- Genellikle normal veya yüksek zeka,
- Uyum sağlama eksikliği veya kişilerarası ilişkilerde zorluk gibi daha hafif otizm belirtileri.
- Kendine Odaklanma: Kendileri hakkında konuşmak için aşırı miktarda zaman harcayabilir.
- Duygusal Duyarlılık: Örneğin, kahvaltıda sütün bitmesi veya araba sürerken makas atılması gibi sinir bozucu bir sabah deneyimi, sinirliliğe ve günün geri kalanında konsantrasyon güçlüğüne neden olabilir.
- Belirli Konulara veya Fikirlerle Takılma: Konuşmada sürekli aynı konuları tartışmak, takıntılı bir şekilde aynı şarkıyı tekrar tekrar çalmak veya belirli bir konu hakkında yazılmış her makaleyi okumak, otistik takıntıların ortaya çıkabileceği bazı yöntemlerdir.

Görüldüğü üzere, OSB'deki işlevsellik doğrudan IQ ile ilişkili değildir!

Yüksek işlevsellik

- Dilsel Tuhaflıklar: genellikle etkileyici bir kelime hazinesi gösterir. Başkalarıyla sohbetleri sıkıcı veya takip etmesi zor bulabilirler ve akranlarıyla konuşmaktan kaçınabilirler. Farklı kelime dağarcığı, sık kesintiler veya belirli konulara odaklanma, nörolojik semptomlardan ziyade konuşmada tuhaflıklar gibi görünebilir.
- Sosyal Zorluklar: sınırlı sosyal çevre, oyuncak veya materyal paylaşma sorunları ve grup çalışmasını tamamlamada zorluk.
- Fiziksel Duyumları İşleme Problemleri: Belirli sesleri, tatları, kokuları veya duyguları dayanılmaz bulabilirler. Gürültülü halka açık yerler, rahatsız edici giysiler veya istenmeyen dokunuşlar duygusal strese neden olabilir.
- Rutinlere Bağlılık, örneğin, uyumadan önce tam 15 dakika kitap okumak veya yemekten tam 5 dakika sonra dişlerini fırçalamak.

Yüksek işlevsellik

- Tekrarlayan veya Kısıtlayıcı Alışkanlıklar, örneğin, ayakkabılarını tatmin olmadan önce birkaç kez bağlayıp çözerler ve yürümeye başlayabilir veya evden çıkabilirler.
- Değişimden Hoşlanmama: Her gün kahvaltıda aynı yemeği yiyebilir ve aynı miktarda, aynı tabakta ve aynı yerde yiyebilirler.
- Olağandışı Hareket Kalıpları: Kişi, ayağının diğer kısımlarına fazla ağırlık vermeden ayak parmakları veya ayaklarının ön tarafına basarak yürüyebilir. Bu nedenle daha fazla su toplama, nasır vb. gibi ayak yaralanmaları yaşayabilirler.

INTERAKTİF AKTİVİTE

Toplantı 1- Ders 4

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

OSB'de düşük işlevselliğin klinik belirtileri nelerdir?

Erken belirtiler

akranlarıyla etkileşime girmekte güçlük veya etkileşime girememe

Göz teması kurmaktan kaçınma

Yeni durumlara ayak uyduramama veya güçlük yaşama

Behavioural problems are also a sign of intellectual disability

Dikkat eksikliği hiperaktivite bozukluğu

Dilsel Tuhafıklar

Fragile x Sendromu

Mutizm

BIBLIOGRAPHY AND REFERENCES

- Lewis's Child and Adolescent Psychiatry: A Comprehensive Textbook, 4th Edition (Lewis, Lewis's Child and Adolescent Psychiatry) 4th Edition, Chapter 46.
- Filipek PA, Accardo PJ, Baranek GT, Cook EH Jr, Dawson G, Gordon B, Gravel JS et al, 1999 The screening and diagnosis of autistic spectrum disorders. *J Autism Dev Disord.* Dec;29(6):439-84.
- Sanchack, K. E., & Thomas, C. A. (2016). Autism Spectrum Disorder: Primary Care Principles. *American family physician, 94*(12), 972–979.
- Karantanos G. Developmental course-outcome: Stability and change in clinical and psychosocial functioning of individuals with autism spectrum disorders. *Encephalos* (2007)
- American Psychiatric Association. (2013). *Diagnostic and statistical manual of mental disorders* (5th ed.). DSM-V
- Harrison, J. E., Weber, S., Jakob, R., & Chute, C. G. (2021). ICD-11: an international classification of diseases for the twenty-first century. *BMC medical informatics and decision making, 21*(Suppl 6), 206. <https://doi.org/10.1186/s12911-021-01534-6>

